

SÖZDE ERMENİ SOYKIRIMI

Faruk Taşkın

Uluslararası platformlarda yıllardır sürekli olarak önümüze sürülen ve son zamanlarda Ermeni lobilerinin çalışmalarıyla tekrar gündeme gelen sözde Ermeni soykırımının Hollanda ve ABD senatosu alt komisyonunda yeniden görüşülmeye başlaması ve Fransa tarafından tanınmasının arkasındaki gerçek akıllara çeşitli sorular getiriyor. Ermeniler siyasi tarihleri boyunca, Türklerin Anadolu'ya gelmesinden önce; İranlıların, Makedonyalıların, Romalıların, Bizanslıların ve Müslüman Arapların yönetimi altında bulunmuşlardır.

Büyük Selçukluların 1071 Malazgirt savaşında Bizans'ı yenmesiyle Anadolu kapıları Türklere açılır ve Ermeniler bu dönemden itibaren Türklerin yönetimi altına girer. Ermeniler, 1157 yılına kadar Büyük Selçukluların, 1194'e kadar Irak Selçukluları'nın sonra Harzemşahların, daha sonra İlhanlıların yönetiminde kalmışlardır. İlhanlılar dağılınca Ermeniler, 1334 yılında Celayırlıların, 1383'te Timur'un ölümünden sonra Karakoyunlularla, Akkoyunluların yönetimi altına girmişlerdir.

Fatih Sultan Mehmet'in 1473'te Akkoyunluları yenmesiyle Ermeniler Osmanlıların yönetimi altına girmişlerdir. Daha sonra İranlıların yönetiminde kalan Ermeniler de, Kanuni Sultan Süleyman döneminde 1555 Amasya Antlaşması ile Osmanlı himayesine girerler. Ermeniler, Osmanlı yönetimine yukarıda açıklandığı şekilde katılmışlar ve Osmanlı devletinin yıkılışına kadar azınlık statüsünde yaşamışlardır.

Osmanlı devleti, Ermenilere karşı sürekli iyi davranmış, her zaman ulusal geleneklerine ve dini düşüncelerine saygılı olmuştur. Osmanlı ülkesinde yaşayan Ermeniler, askere alınmadıklarından bütün çocuklarını ticaret, ziraat ve sanayiye yönlendirmişlerdir. Ermeniler de Osmanlılara karşı pek sorun çıkarmamışlar ve "Milleti sadıka" (sadık millet) olarak görülmüşlerdir.

Bu karşılıklı güven ve saygı XIX. yüzyılın son çeyreğine kadar sürmüştür. Osmanlı İmparatorluğunun çöküntü dönemine girmesini takiben Rusya, İngiltere, Fransa ve Avusturya-Macaristan İmparatorluğu'nun teşvikiyle, imparatorluğu oluşturan milletler birbiri ardına bağımsızlık mücadelesine girişmişler ve bunda başarı sağlamışlardır. Bu gelişmeler Ermeniler için de örnek teşkil etmiş, onlar da Osmanlıları parçalamak isteyenlerin maddi ve manevi desteğiyle yer yer ayaklanmalar başlatmışlardır.

İşte bu emperyalist devletler, Osmanlı devletindeki sömürgeci çıkarlarını sürdürebilmek amacıyla Ermenilerle daha çok ilgilenmeye başlamışlardır. Bu ilgi önceleri Fransa, İngiltere ve Rusya'da başlamış, sonraları ABD de katılmıştır. Ancak hiçbir devlet Ermenilerin istek ve beklentilerini Rusya kadar planlı, bilinçli ve programlı bir şekilde kendi çıkarları için kullanmamıştır.

1877-78 Osmanlı-Rus savaşının ardından imzalanan Ayastefanos Anlaşması'nın Osmanlı Devleti'nin kabullenmek zorunda bırakıldığı 16. maddesi şöyledir:

"Ermenistan'dan Rusya askerinin istilâsı altında bulunup Osmanlı Devleti'ne verilmesi gereken yerlerin boşaltılması oralarda iki devletin dostane ilişkilerinde zararlı karışıklıklara yol açabileceğinden, Osmanlı Devleti Ermenilerin barındığı eyaletlerde mahalli menfaatlerin gerektirdiği ıslahat ve düzenlemeyi vakit kaybetmeksizin yapmayı ve Ermenilerin Kürtlere ve Çerkezlerle karşı güvenliklerini sağlamayı garanti eder".

Anlaşmanın bu hükmü esas itibarıyla bağımsızlık kazanmak isteyen Ermenileri tam anlamıyla tatmin etmemiş olsa dahi 'Ermeni Sorunu'nun tarihte ilk kez bir uluslararası belgeye yansımaları ve 'Ermenistan' diye bir bölgenin varlığından söz etmesi yönlerinden büyük önem taşımaktaydı. Keza 1878 yılında toplanan Berlin Kongresi sonucunda imzalanan Berlin Antlaşması'nın 61. maddesi ise Ayastefanos Anlaşması'nın 16. maddesi yerine şu hükmü getirmiştir :

"Osmanlı Hükümeti halkı Ermeni olan eyaletlerde mahalli ihtiyaçların gerektirdiği ıslahatı yapmayı ve Ermenilerin Çerkez ve Kürtlere karşı huzur ve güvenliklerini garanti etmeyi taahhüt eder ve bu konuda alınacak tedbirleri devletlere bildireceğinden, bu devletler söz konusu tedbirlerin uygulanmasını gözetceklerdir". Berlin Antlaşması'nın bu hükmü ile Türk - Ermeni ilişkilerine yabancı güçlerin müdahale edebilme hakkı tanınmış olmaktadır.

Ermenilere bu güçlerce Doğu Anadolu'da bir Ermenistan devletinin kurulması vaat edilmiştir.

Halbuki söz konusu dönemde bu bölgedeki Ermeni nüfusu bölge genel nüfusu içinde ancak %15 oranında bir yer işgal etmektedir. Örneğin, en kalabalık oldukları Bitlis'te bile nüfusun 1/3 ünü dahi teşkil edememektedirler. Böylece, 19. yüzyılın ikinci yarısından itibaren bir 'Ermeni Sorunu'ndan söz edilir olmuştur.

Osmanlı Ermenilerini içeride kurulan komiteler yoluyla devlete karşı harekete geçirmek mümkün olmayınca, bu kez Rus Ermenileri'ne Osmanlı toprakları dışında komiteler kurdurulması yoluna gidilmiştir. Böylece 1887'de Cenevre'de sosyalist eğilimli, ılımlı militan Hınçak, 1890'da ise Tiflis'te aşırı, terör, isyan, mücadele ve bağımsızlık yanlısı Taşnak Komiteleri ortaya çıkmıştır. Bu komitelere Anadolu topraklarının ve Osmanlı Ermenilerinin 'kurtarılması' hedef ve amaç olarak gösterilmiştir.

İstanbul'da örgütlenen ve Avrupa devletlerinin dikkatlerini Ermeni meselesine çekerek Osmanlı Ermenileri'ni kışkırtmayı hedefleyen Hınçakların başlattığı ayaklanma girişimlerini, aralarında siyasi mücadele başlayan Taşnakların izlemiştir. Bu ayaklanma girişimlerinin ortak özelliklerini, Osmanlı ülkesine dışarıdan gelen komitelerce planlanmış ve yönlendirilmiş olmaları ve örgütlenme faaliyetlerinde Anadolu'ya yayılan misyonerlerin büyük katkısından yararlanmaları teşkil etmiştir.

Osmanlı hükümeti bu durum karşısında önce Ermeni Patriği ile Ermeni toplumunun milletvekilleri ve diğer önde gelenlerine Ermenilerin Müslümanları arkadan vurmaya ve katletmeye devam etmeleri halinde gerekli önlemleri alacağını bildirmekle yetinmiş bu sonuç vermeyince, 24 Nisan 1915 tarihinde Ermeni Komiteleri'ni kapatarak yöneticilerinden 235 kişiyi devlet aleyhine faaliyette bulunmak suçundan tutuklamıştır.

Dışarıdaki Ermenilerin her yıl 'Ermeni soykırımının yıldönümü' diye andıkları 24 Nisan, işte bu 235 komitecinin tutuklandığı tarihtir. Doğu Anadolu'da bağımsız Ermenistan Devleti kurulması için 13 Ocak 1912 tarihli Sovyet Halk Komiserleri Şura Kararı altında Lenin ve Stalin'in imzaları vardır.

Doğu cephesinde Ermeni asıllı vatandaşlarının ihanetine uğrayan Osmanlı Hükümeti ülke bütünlüğüne karşı yöneltilen bu faaliyetlerin engellenmesi amacıyla Ermeni komitelerini kapatmanın ve liderlerini tutuklamanın yanı sıra Doğu Anadolu'da savaş bölgesi hattı içinde kalan Ermenileri 27 Mayıs 1915 tarihli bir kanun çerçevesinde imparatorluğun güneydeki savaş dışı kalan bölgelerine (Suriye'ye) sevk etmiştir.

Osmanlı yönetimi 'Ermenileri kıyım emri' vermiş değildir. Ermenilerin yoğun olduğu yörelerden Osmanlı'nın diğer topraklarına doğru göçe zorlanması planı uygulanmıştır. Amaç, bulundukları yerlerde Ruslara yataklık etmeleri, Müslüman kanı akıtmalarını önlemektir. Şiddete, ihanete bulaşmamış Ermenilerin, daha güvenli bölgelere gönderilmeleri gerekiyordu. Ne yazık ki o tarihe kadar Hınçak ve Taşnak Ermeni çetelerinin kanlı baskınlarıyla, yüzbinlerce hatta milyona yakın Müslüman Osmanlı öldürülmüştü. Köyleri yakılmıştı. Bazı köylerde bütün Müslümanlar'ın gözleri oyulmuştu.

Ermeni tarihçi Leo'nun da belirttiği gibi, Osmanlı Hükümeti "Rus kışkırtmalarına kapılarak ve Rus silahlarına güvenerek karışıklık ve isyanlar çıkaran Ermeni komiteleri karşısında kendi varlığını korumak hakkını kullanmıştır". Tehcir(Göç) uygulaması Ermeni çevreleri ve hasım devletlerce 'Ermeni katliamı' olarak adlandırılmış ve Osmanlılara karşı büyük bir propaganda kampanyası başlatılmıştır.

Oysa tehcir güvenlik nedenleriyle belirli bir grubun belirli bir yerde ikamete mecbur edilmesi uygulamasından ibarettir. Savaş halinde düşman ile işbirliği yaptığı sabit olmuş ve üstelik bu işbirliğini bir iftihar vesilesi olarak gören toplulukların zararlı faaliyetlerinin önlenmesi bakımından belirli bir yerde ikamete mecbur edilmesinin devletin en doğal haklarından biri sayılması gerekir. Bu önlem ülkesinin güvenliği ve toprak bütünlüğü açısından benzer tehlikelerle karşılaşan tüm devletlerin başvurduğu bir uygulamadır. İkinci Dünya Savaşı'nda bile başta ABD olmak üzere çok sayıda devlet tarafından aynı önleme başvurulmuştur

Sevr Antlaşması'nı geçersiz kılan ve Türkiye Cumhuriyeti'ni kuran 24 Temmuz 1923 tarihli Lozan Antlaşması'nda ise Ermeniler hakkında hiçbir hüküm yer almamaktadır. Esasen, Lozan Antlaşması'ndan önce 16 Mart 1921'de SSCB ile imzalanan Moskova Antlaşması Türk-Rus sınırını çizmiş, bu sınır ile Kafkasya'da Erivan merkez olarak kurulan Ermenistan, Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti tarafından da 13 Ekim 1921 tarihli Kars Antlaşması ile kabul edilmiştir. Ermeni toprak talepleri böylece tarihe gömülmüştür.

Sözde Ermeni soykırımı ve iddiaları için yurtdışında Türkiye Cumhuriyeti'ni temsil eden çok sayıda diplomat ve görevli Ermeni teröristlerce katledilmiştir. Halbuki 1990 yılında Ermenistan bağımsızlığını ilan ettiği zaman, bunu ilk tanıyan devlet Türkiye Cumhuriyeti olduğu halde Ermenistan düşmanca tavırlarından vazgeçmemiştir.

Şunu çok iyi bilmemiz gerekir. Soykırım, bir devletin sınırları içersinde belirli bir azınlık gurubu planlı ve bilinçli şekilde fiziksel olarak ortadan kaldırmaya yönelmesidir. Osmanlı böyle bir şeye girişmemiştir. Sorun tamamen bugün olduğu gibi geçmişte de emperyalizmin olayları kendisinin görmek istediği gibi görmek istemesinden kaynaklanmaktadır.